Nýsköpunarstefna Suðurlands

VIÐAUKI

SVÓT greining

SVÓT greiningin byggir á gögnum og sjónarmiðum sem safnað var á vinnustofum í stefnumótunarferlinu þátttakendur voru meðal annars beðnir um að greina helstu styrkleika og veikleika nýsköpunarumhverfisins, tækifæri til framtíðar og þær ógnanir sem gætu haft áhrif á þróun þess.

Niðurstöðurnar voru síðan flokkaðar, samþættar og greindar með það að markmiði að draga fram þau atriði sem komu ítrekað fram og höfðu mesta þýðingu fyrir nýsköpun á Suðurlandi. SVÓT greiningin endurspeglar því sameiginlega sýn þeirra fjölbreyttu aðila sem tóku þátt í mótun stefnunnar og myndar mikilvægan grunn fyrir markmið hennar og aðgerðir.

Hefðbundnar atvinnugreinar, svo sem landbúnaður, sjávarútvegur, matvælaframleiðsla og ferðaþjónusta, eru burðarásar svæðisins

og byggja á sterkri þekkingu og reynslu. Sú þekking gerir það að verkum að nýsköpun þarf ekki að hefjast frá grunni heldur getur þróast út frá traustum grunni, til dæmis með aukinni verðmætasköpun, tæknivæðingu og þróun nýrra afurða. Einnig liggja tækifæri í lífhagkerfi og hringrásarhagkerfi með betri nýtingu auðlinda og aukinni sjálfbærni í framleiðslu.

Aðgengi að grænni orku og öflugum innviðum er annar lykilstyrkleiki svæðisins. Nálægð sumra svæða við höfuðborgarsvæðið, ásamt góðum samgöngum og höfnum, skapar hagstæð skilyrði fyrir atvinnuuppbyggingu og fjölbreyttari starfsemi. Þetta eykur möguleika á uppbyggingu nýrra atvinnugreina, svo sem gagnavera, grænna iðngarða og nýsköpunarfyrirtækja sem nýta sér aðgengi að orku og hráefnum á svæðinu.

Samfélagslegir þættir skipta einnig miklu máli. Sterk svæðisbundin sjálfsmynd, tenging við menningu, sögu og náttúru skapa grundvöll fyrir þróun vara og þjónustu með skýra sérstöðu á markaði.

Loks má nefna að fjölbreytt samspil auðlinda, atvinnulífs og þekkingar skapar góðan jarðveg fyrir áframhaldandi þróun nýsköpunarvistkerfis á Suðurlandi. Svæðið hefur raunhæfa möguleika á að verða leiðandi í sjálfbærri nýtingu auðlinda og þróun lausna sem byggja á styrkleikum þess, bæði á landsvísu og alþjóðlega.

Veikleikar

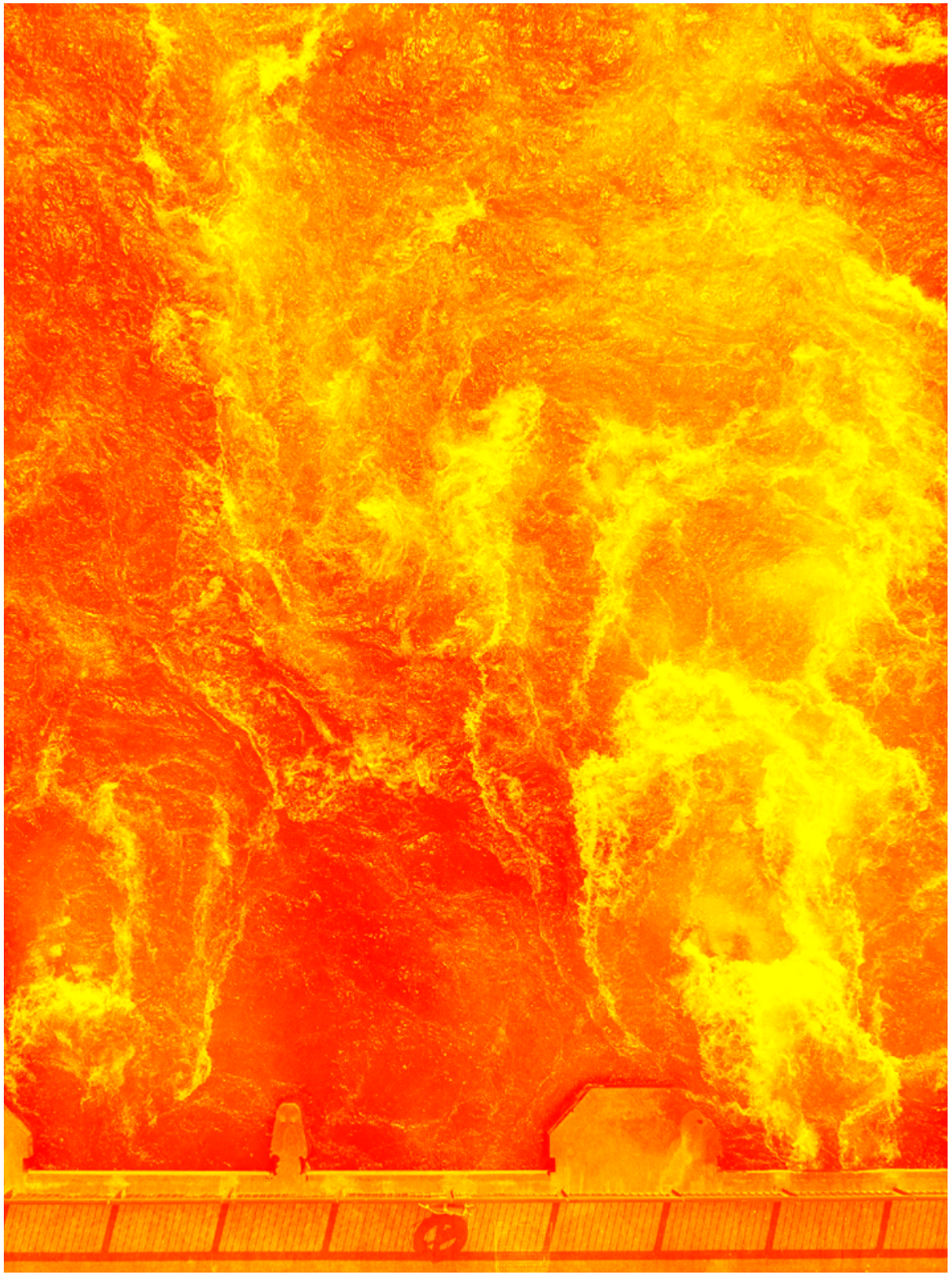
Þrátt fyrir sterkan grunn í auðlindum og atvinnulífi standa nýsköpunarverkefni á Suðurlandi frammi fyrir ýmsum veikleikum sem geta hamlað framgangi þeirra. Einn helsti veikleikinn er óvissa í rekstrarumhverfi sem tengist flóknu regluverki, tímafrekum leyfisveitingum og ófyrirsjáanlegum

breytingum. Slík óvissa getur dregið úr áhættuvilja frumkvöðla og haft neikvæð áhrif á fjárfestingar og þróun nýrra verkefna.

Aðgengi að fjármagni er einnig takmarkandi þáttur, sérstaklega á fyrstu stigum nýsköpunar. Skortur er á fjárfestum, þar á meðal engla-fjárfestum, og styrkjakerfi eru oft flókin og tímafrek í umsóknarferli. Þetta getur gert frumkvöðlum og smærri fyrirtækjum erfitt fyrir að koma hugmyndum sínum af stað eða þróa þær áfram.

Skortur á skýrum og aðgengilegum ramma fyrir nýsköpun er annar veikleiki. Stuðningskerfi eru ekki alltaf nægilega sýnileg eða skiljanleg, sem getur leitt til þess að þau eru vannýtt. Þetta á sérstaklega við í dreifðari byggðum þar sem fjarlægðir eru meiri, stuðningsnet takmarkaðra og dagleg nálægð við nýsköpunarumhverfið minni en í þéttbýlli svæðum. Sýnileiki stuðningskerfisins skiptir því miklu máli, ekki aðeins til að auðvelda aðgengi að ráðgjöf, tengslum og úrræðum, heldur einnig sem áminning og hvatning sem getur vakið hugmyndir sem annars liggja í dvala. Einnig má greina ákveðið bil milli hugmynda og framkvæmdar, sem bendir til þess að stuðningur á frumstigi nýsköpunarferlisins sé ekki nægilega öflugur.

Innviðir og aðstaða eru mismunandi eftir svæðum og geta í sumum tilvikum takmarkað þróun. Skortur á húsnæði, lóðum eða sérhæfðri aðstöðu fyrir fyrirtæki og sprota getur haft áhrif á uppbyggingu. Þrátt fyrir sterka stöðu í orkuframleiðslu getur aðgengi að raforku eða tengingum við orkukerfið einnig verið takmarkað á ákveðnum svæðum sem og hátt raforkuverð þá sérstaklega í dreifbýli. Mannauður og

sérfræðiþekking eru einnig áskorun á sumum sviðum. Takmarkað aðgengi að sérhæfðu starfsfólki getur dregið úr getu fyrirtækja til að vaxa og þróa nýjar lausnir. Jafnframt vinna margir frumkvöðlar verkefni sín samhliða öðrum störfum, sem hægir á framgangi hugmynda.

Loks hafa menningarlegir þættir áhrif. Áhættufælni, skortur á sjálfstrausti eða framkvæmdavilja og veik „já-menning“ geta dregið úr frumkvæði. Skortur á samhæfingu og samstarfi milli aðila getur einnig hamlað því að hugmyndir þróist í stærri og áhrifameiri verkefni. Því er mikilvægt að styrkja bæði tengsl, sýnileika og sameiginlega ábyrgð innan nýsköpunarvistkerfisins, svo fleiri hugmyndir fái tækifæri til að verða að raunverulegum verkefnum.

Tækifæri

Tækifæri til nýsköpunar á Suðurlandi eru fjölbreytt og byggja að stórum hluta á sterkum auðlindum og hefðbundnum atvinnugreinum svæðisins. Eitt stærsta tækifærið felst í áframhaldandi þróun innan landbúnaðar og matvælaframleiðslu, þar sem hægt er að auka verðmætasköpun með nýjum afurðum, fullvinnslu, tæknivæðingu og sterkari tengingu við uppruna, gæði og staðbundna matarmenningu.

Ferðaþjónusta býður einnig upp á veruleg tækifæri, sérstaklega með aukinni áherslu á upplifanir sem byggja á náttúru, menningu og ábyrgri nýtingu auðlinda. Þá getur ferðaþjónusta aukið eftirspurn eftir sunnlenskri vöru og þjónustu, til dæmis matvöru og handverki, og skapað útflutningstækifæri.

Orkutengd nýsköpun og græn iðnaðarþróun eru lykiltækifæri fyrir svæðið. Aðgengi að jarðhita og endurnýjanlegri orku gerir Suðurlandi kleift að þróa sjálfbærar lausnir, byggja upp græna iðngarða og laða að orkufrekan iðnað sem styður við loftslagsmarkmið.

Einnig liggja tækifæri í sjávarútvegi, fiskeldi og lífhagkerfi, þar sem hægt er að auka nýtingu hráefna og þróa nýjar afurðir úr lífrænum auðlindum. Hringrásarhagkerfi og fullnýting aukaafurða úr mismunandi atvinnugreinum geta skapað ný verðmæti og stuðlað að sjálfbærari framleiðslu.

Tækniþróun og stafræn umbreyting eru önnur mikilvæg tækifæri. Með aukinni sjálfvirkni, gagnanýtingu og stafrænum lausnum er hægt að bæta framleiðni og styrkja samkeppnishæfni hefðbundinna greina.

Loks felast mikil tækifæri í auknu samstarfi milli atvinnugreina, sveitarfélaga og þekkingaraðila. Nýsköpun verður oft til á mörkum ólíkra sviða og með markvissari samvinnu má hraða þróun nýrra hugmynda og skapa öflugra nýsköpunarumhverfi á svæðinu.

Loks felast mikil tækifæri í auknu samstarfi milli atvinnugreina, sveitarfélaga og þekkingaraðila. Nýsköpun verður oft til á mörkum ólíkra sviða og með markvissari samvinnu má hraða þróun nýrra hugmynda og skapa öflugra nýsköpunarumhverfi á svæðinu.

Ógnanir

Helstu ógnanir fyrir nýsköpun á Suðurlandi tengjast bæði ytri þáttum og innri kerfislegum áskorunum. Óstöðugt eða ófyrirsjáanlegt regluverk er ein stærsta ógnin, þar sem breytingar á leikreglum geta dregið úr

fjárfestingu og áhuga á nýjum verkefnum. Ef stuðningsumhverfi er óskýrt eða breytilegt getur það haft bein áhrif á þróun nýsköpunar.

Óstöðugt vaxtaumhverfi getur einnig haft hamlandi áhrif á nýsköpun, sérstaklega þegar kemur að fjárfestingu, uppbyggingu og þróun verkefna á fyrstu stigum. Háir eða ófyrirsjáanlegir vextir geta dregið úr vilja fyrirtækja og fjárfesta til að taka áhættu, seinkað framkvæmdum og gert frumkvöðlum erfiðara fyrir að sækja fjármagn til vaxtar.

Samkeppni frá öðrum svæðum, bæði innanlands og erlendis, er einnig raunveruleg ógn. Svæði sem bjóða upp á einfaldara regluverk, betra aðgengi að fjármagni eða sterkari nýsköpunarumhverfi geta laðað til sín bæði fyrirtæki og hæft starfsfólk.

Skortur á mannauði og sérfræðiþekkingu getur einnig haft hamlandi áhrif til lengri tíma. Ef ekki tekst að laða að og halda í hæft fólk, sérstaklega í tækni- og þróunargreinum, getur það dregið úr nýsköpunargetu svæðisins.

Einnig er hætta á að tækifæri nýtist ekki til fulls vegna skorts á samhæfingu og samstarfi. Ef tengingar milli hugmynda, fjármögnunar og framkvæmdar eru veikburða, geta góðar hugmyndir runnið út í sandinn án þess að skapa raunverulegt verðmæti.

Loks geta ytri þættir eins og efnahagssveiflur, breytingar á alþjóðlegum mörkuðum eða auknar kröfur um sjálfbærni haft áhrif á lykilatvinnugreinar svæðisins. Slíkar breytingar geta bæði skapað þrýsting og krafist hraðari aðlögunar en ella, sem getur reynst áskorun ef innviðir og stuðningskerfi eru ekki nægilega sterk.

SVÓT samantekt

SVÓT-greiningin sýnir að Suðurland býr yfir sterkum grunni fyrir áframhaldandi þróun nýsköpunar. Helstu styrkleikar svæðisins liggja í einstökum náttúruauðlindum, öflugri orkuframleiðslu, sterkum hefðbundnum atvinnugreinum og ríkri þekkingu sem hefur byggst upp í samfélaginu. Samspil náttúru, auðlinda, atvinnulífs og samfélags skapar svæðinu sérstöðu og raunhæf tækifæri til að þróa sjálfbærar lausnir, nýjar atvinnugreinar og aukna verðmætasköpun.

Greiningin sýnir jafnframt að tækifæri til nýsköpunar eru fjölbreytt, meðal annars á sviði matvælaframleiðslu, ferðaþjónustu, grænnar orku, líftæknifræðis og stafrænnar þróunar. Aukið samstarf milli atvinnugreina, sveitarfélaga og þekkingaraðila getur styrkt nýsköpunarumhverfið enn frekar og skapað öflugri tengingar milli hugmynda, fjármögnunar og framkvæmdar.

Á sama tíma dregur greiningin fram mikilvægar áskoranir sem þarf að bregðast við. Takmarkað aðgengi að fjármagni, skortur á sérhæfðu starfsfólki og veik samhæfing milli aðila geta hamlað framgangi nýsköpunar. Einnig kemur fram að bil er víða milli hugmynda og framkvæmdar og að þörf sé á skýrari stuðningsramma.

Heildarniðurstaða greiningarinnar er sú að Suðurland hafi sterka stöðu og raunhæfa möguleika til að verða leiðandi svæði í sjálfbærri nýsköpun. Til þess þarf þó markvissa uppbyggingu á sviði viðhorfa, fjármagns og innviða, auk aukinnar samvinnu og samhæfingar milli þeirra aðila sem koma að þróun atvinnulífs og samfélags á svæðinu.